

БОЙЧУК Т.М., ПЕШКОВСЬКА Н.В., ЛЯШУК П.М., ЛЕОНОВА М.О.
 Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ НА ПІВНІЧНІЙ БУКОВИНІ

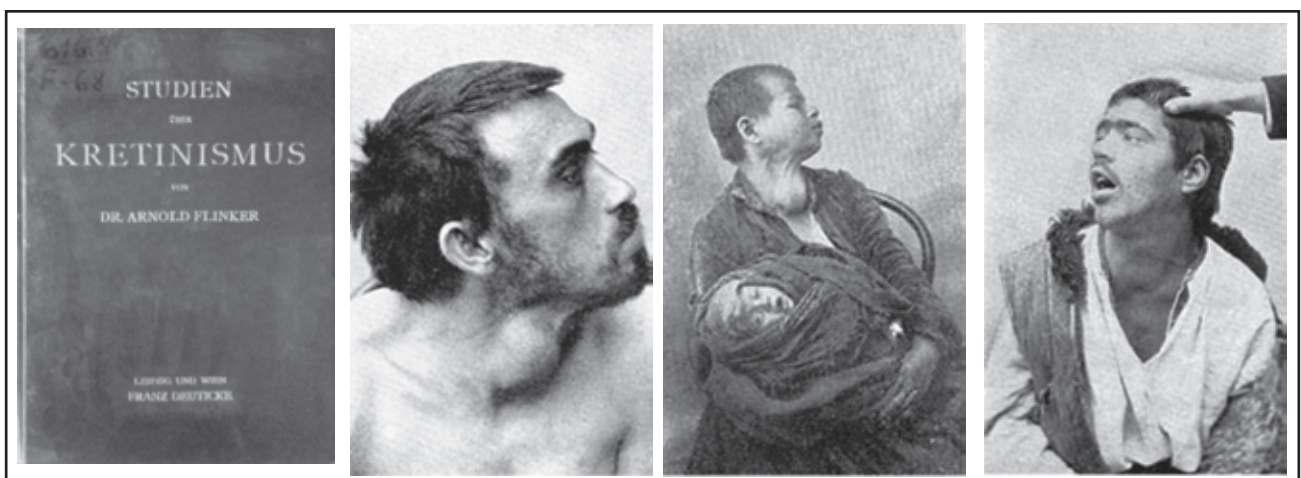
Розвиток ендокринологічної науки й практики на Північній Буковині нерозривно пов'язаний з історією краю. Перші згадки про поширеність ендокринних захворювань в регіоні припадають на період його перебування у складі Австро-Угорської імперії. Зокрема, уродженець міста Czernowitz (Чернівці) санітарний лікар Арнольд Флінкер протягом 1907–1911 рр. опублікував серію робіт, присвячених поширенню, механізмам розвитку та особливостям перебігу ендемічного кретинізму в Буковинських Карпатах, а саме в повітовому центрі Wiznitz (Вижниця).

Флінкером детально описані окремі клінічні випадки захворювань. З публікацій видно, що зоб і уроджений гіпотиреоз у той час були надзвичайно поширеними серед місцевого населення. Результатом багаторічних досліджень Арнольда Флінкера стала видана у 1930 році у Лейпцигу монографія «Studien über Kretinismus» («Дослідження кретинізму»), що тривалий час слугувала основним джерелом інформації щодо цього захворювання для багатьох поколінь лікарів.

Слід зазначити, що вже тоді на теренах Австро-Угорщини проблему йодного дефіциту вирішували шляхом йодування харчової солі. З початком перебування Північної Буковини у складі Румунії (з 1918 року) профілактика йододефіцитних захворювань припинилася.

Восени 1944 року закінчилися бойові дії на території Буковини. Наркомат охорони здоров'я в серпні 1944 року звернувся до Ради народних комісарів УРСР із проханням поновити діяльність 2-го Київського медінституту з передислокацією його в м. Чернівці, що майже не зазнало руйнувань під час бойових дій і мало всі необхідні умови для розміщення в ньому та забезпечення повноцінної діяльності вищого медичного навчального закладу. У надзвичайно важких умовах завершального року війни та повоєнної розрухи поновлював свою діяльність Другий Київський, а з 20 жовтня 1944 року — Чернівецький медичний інститут. Із початком своєї діяльності в Чернівцях інститут стає науково-методичним і лікувально-профілактичним центром Буковини. З цього часу починається новий етап в історії розвитку ендокринології на Північній Буковині.

Починаючи з 1946 року в Чернівецькій області розгортається велика експедиційно-обстежувальна робота з вивчення поширення й тяжкості зобної ендемії. Так, із червня по вересень 1947 року Інститутом експериментальної й клінічної терапії АМН СРСР здійснена експедиція з вивчення ендемічного зоба в Прикарпатській Україні (М.Н. Фотієва, 1948 р.). Активну участь у цій роботі брали й практичні лікарі, насамперед терапевти, а також співробітники Чернівецького медичного інституту. За результатами досліджень зобна ендемія

Ілюстрації з книги А. Флінкера «Вивчення кретинізму». Фотографії зроблені в Карпатах Північної Буковини у 1910 році

в Чернівецькій області була визнана чи не найтяжчою в СРСР.

У березні 1948 року розпочала свою діяльність обласна зобна станція, яку очолив Х.Ш. Штерн. Тоді ж були виділені лікарі-спеціалісти вузького профілю — ендокринологи. До того часу допомога хворим на ендокринну патологію надавалася терапевтичною службою в цілому. Слід зазначити, що пусковим моментом для організації спеціалізованої служби стали результати масових обстежень населення області на зоб. У 1950 році зобна станція перейменовується на протизобний диспансер, що підкреслювало напрямок діяльності закладу. Тоді ж був організований при диспансері стаціонар на 25 ліжок. 50–60-ті роки минулого століття були тим періодом, коли інтенсивно велася широка, багатопільова робота щодо боротьби з ендемією зоба та профілактика цього захворювання.

У 1947, 1948 та 1952 роках АМН СРСР та Чернівецьким медичним інститутом організовуються експедиції в гірські райони з метою вивчення особливостей буковинської ендемії зоба. З'ясувалося, що ця патологія була чи не найтяжчою не тільки в Україні, але й у Європі. У деяких регіонах частка хворих на зоб становила від 49,6 до 59 % населення. Надзвичайно високою була й частота ендемічного кретинізму (П.Е. Рибалків, 1947; М.Н. Фатеева, 1948; Ф.А. Баштан, 1949; Б.Б. Роднянський, Н.М. Шинкерман, 1955).

Поглиблене вивчення чернівецькими вченими причин зоба в його осередках показало, що поряд із дефіцитом йоду в продуктах харчування та воді значну роль відігравали жахливі на той час соціально-побутові умови життя місцевого населення. Результатом досліджень стала докторська дисертація Ф.А. Баштана «Роль гігієнічних факторів у етіології ендемічного зоба на Буковині» (1949 р.). Були внесені практичні пропозиції щодо поліпшення водопостачання, санітарної очистки населених пунктів тощо (Ф.А. Баштан, Д.І. Головін, 1952; Л.І. Москалюк, 1958; А. Швец, 1956). Подальше вивчення чинників зовнішнього середовища показало, що не тільки йод, а й інші макро- (кальцій) та мікроелементи (марганець, кобальт, цинк) впливають на виникнення та перебіг ендемії зоба (М.М. Ковальов, 1957).

Значний внесок у розуміння характеру змін у щитоподібній залозі в мешканців ендемічних районів зробили глибокі морфологічні дослідження, проведені на кафедрі патологічної анатомії інституту під керівництвом професора Наума Мойсейовича Шинкермана, яким у 1955 році захищена докторська дисертація на тему «Матеріали до патологоанатомічної і нормальної морфології щитоподібної залози в Буковинському ендемічному вогнищі зобної хвороби». Отримані дані стали своєрідним об'єктивним стандартом для подальшого

обстеження за станом ендемії зоба (Н.М. Шинкерман, 1954; Е.М. Александрова, 1964; В.С. Прокопчук, 1965). Комплексно вивчалися нормальна (Д.П. Кладієнко, 1955) та зобнозмінена щитоподібна залоза на біохімічному, функціональному та гістофізіологічному рівнях (Б.Б. Роднянський, П.Я. Сівер, 1957; О.П. Красовський, 1962, 1965; О.Д. Юхимець, 1965; Г.П. Рушковський, 1968; Г.Д. Дейбук, 1972).

Колективи вчених низки кафедр Чернівецького медичного інституту досліджували патологію внутрішніх органів у хворих на ендемічний зоб, зокрема, вивчали серцево-судинну систему (П.М. Боряк, 1961; Е.А. Сологорська, 1962; С.А. Чуракова, 1962; В.С. Сходницький, 1953; І.І. Гречко, 1980), органи травлення (П.М. Вакалюк, 1959; Н.І. Герасименко, 1964; Г.А. Сорокін, 1968), дихання (Ю.І. Щедрин, 1962), біоелектричну активність кори головного мозку (О.М. Кліменко, 1966), функціональний стан кори надниркових залоз (О.З. Глібка, 1963), гіпофіза та яєчників (А.О. Дікштейн, 1956), біохімічні зміни в крові (Л.Н. Заманський, О.Д. Юхимець, І.К. Руснак, 1962, 1966; А.А. Савченко, 1967; П.І. Цапок, 1968), коагуляційний гомеостаз (С.М. Васкуленко, 1965), окиснювально-відновні процеси в тканинах (Л.Н. Заманський і співавт., 1964) тощо.

Отримані дані дозволили з'ясувати особливості буковинського зоба: переважання багатовузлових еутиреоїдних варіантів (Н.М. Шинкерман, 1953; М.М. Ковальов, 1958) та наявність у хворих значної супутньої патології. Знайдені суттєві відмінності між вузлами зоба та позавузловою тканиною щодо вмісту мукополісахаридів, нуклеїнових кислот та амінокислот, сульфгідрильних груп, цинку, міді, активності деяких ферментів (О.П. Красовський, О.Д. Юхимець, 1965; Г.П. Рушковський, 1968; Г.Д. Дейбук, 1972). Вивчення патоморфозу зоба, його морфо- та патогенезу (В.С. Прокопчук, 1979) показало, що чільне місце в розвитку еутиреоїдного зоба та зобних вузлів належить внутрішнім чинникам, що виникають у процесі гіперплазії щитоподібної залози, зокрема блокуванню тиреоїдних гормонів у тканині зоба.

Визначення клінічно-морфологічних особливостей буковинського зоба дозволило суттєво покращити не тільки його діагностику, а й лікування. Всебічно удосконалювалися методи лікування зоба та іншої патології щитоподібної залози (Д.А. Чумак, 1966). Зокрема, розроблена та впроваджена в практику методика економної резекції щитоподібної залози при вузлових формах зоба, запропонована колишнім ректором Чернівецького медичного інституту (1952–1962), професором Михайлом

**Професор
Н.М. Шинкерман,
засновник
наукової школи
з вивчення
патоморфології
зоба на Північній
Буковині**

**Професор
М.М. Ковальов,
фундатор наукової
школи з вивчення
клініки та
розробки хірургічних
підходів до
лікування вузлових
форм зоба**

**Професор Я.Д. Кіршенблат,
засновник нейроендокринологічної школи**

Марковичем Ковальовим (1966), що набула значного поширення в клінічній практиці. Результатом його досліджень стала захищена у 1960 році докторська дисертація на тему «Матеріали до вивчення ендемічного зоба в Північній Буковині (Питання етіології зоба в світлі проблеми мікроелементів. Клініка і хірургічне лікування вузлових форм зоба)». Запропонований також патогенетичний метод консервативного лікування тиреотоксикозу (Х.М. Малінська, 1963).

Наукові та практичні розробки вчених медичного інституту в боротьбі з зобною ендемією перетворили Чернівці у провідний науковий центр. Більше того, вчені нашого закладу вивчали йододefіцитні захворювання не тільки на Північній Буковині, а й далеко за її межами. Зокрема, Г.І. Ходоровським у 1977 році захищена докторська дисертація на тему «Зоб у Замбії і роль статевих гормонів у фізіології щитоподібної залози». Завдяки потужним спільним зусиллям представників чернівецької школи тиреологів та працівників практичної охорони здоров'я з профілактики та лікування йододefіцитних захворювань (здійснення контролю за йодуванням харчової солі, запровадження профілактичної антиструмінізації, впровадження у клінічну практику наукових розробок) вогнище зобної ендемії на Північній Буковині було практично ліквідоване.

Велику увагу вчені інституту приділяли також фізіології та патології інших ендокринних залоз. Вивчені механізми регуляції функції надниркових залоз (М.В. Кришталь, 1976; І.Ф. Курченко, 1967; М.С. Соболев, 1976) та їх функціонального стану при гострому гепатиті (Л.М. Петренюк, 1962), хронічному гепатиті, цирозах печінки (В.Ф. Глошардіна, 1983; М.С. Ярома, 1967), ревматичних вадах серця (П.М. Ляшук, 1965), гіпертонічній хворобі (А.Н. Колбасова, 1966; Б.І. Шевченко, 1967; А.А. Рухманов, 1968), ревматизмі (П.С. Кушнір, 1968).

Особливостям гістофізіології, механізмів регуляції функції підшлункової залози та гістохімії цинку присвячені роботи науковців кафедри гістології (І.А. Шевчук, 1963; Л.І. Сандуляк, 1979; І.М. Рибачук, 1970; А.І. Мардар, 1974; М.М. Панчук, 1974). Роль порушень білкового обміну в патогенезі діабетичних ангіопатій всебічно вивчав П.М. Боднар (1974), особливості вуглеводного обміну при захворюваннях органів травлення — О.І. Сплавський (1979), В.А. Маслянюк (1984).

Розвиток ендокринологічної науки на Буковині нерозривно пов'язаний з ім'ям видатного фізіолога-ендокринолога Якова Давидовича Кіршенблата. Започаткований ним науковий напрямок — нейроендокринологія — залишається одним із провідних в університеті до теперішнього часу. Видано ряд оригінальних монографій та навчальних посібників: Я.Д. Кіршенблат «Практикум з ендокринології» (1969), «Загальна ендокринологія» (1971), «Порівняльна ендокринологія яєчників (1973), «Телергони — хімічні посередники взаємодії між тваринами» (1974).

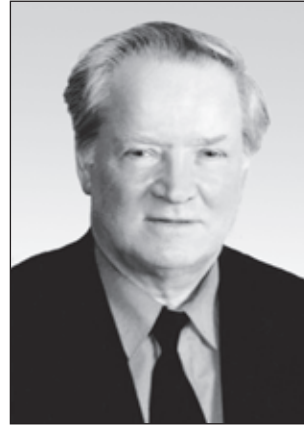
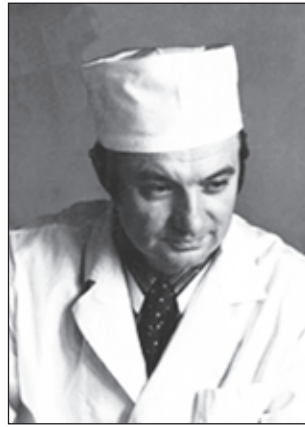
Під керівництвом Я.Д. Кіршенблата детально вивчалися регуляція функції статевих залоз (П.С. Вахнован, 1963; З.Г. Чигріна, 1964; Г.І. Ходоровський, 1965, 1986; С.Ф. Харченко, 1966; В.І. Ясінський, 1973; І.П. Катеренчук, 1976; Л.М. Крещук, 1977; Н.А. Малиця, 1978), взаємовідношення між головним мозком та ендокринною системою (Н.М. Малишенко, 1968; В.Ф. Мислицький, 1969, 1990; В.А. Андрусенко, 1973; М.С. Соболев, 1976; С.С. Ткачук, 1983; М.Л. Кирилюк, 1986), а також вплив гормонів на хромосомний апарат (С.О. Котова, 1973).

Під керівництвом професора В.П. Пішака започатковано новий науковий напрямок — хронобіологія. Науковцями університету проведені надзвичайно важливі дослідження, присвячені клінічній анатомії, морфології, біохімії шишкоподібного тіла та його ролі у функціонуванні різних органів і систем (В.П. Пішак, 1985; Н.В. Черновська, 1987; О.І. Захарчук, 1989; Т.М. Бойчук, 1995, 2000; О.С. Кляр, 1998; С.І. Анохіна, 2002; В.В. Степанчук, 2005; Н.М. Шумко, 2006; М.І. Грицюк, 2007; Р.Є. Булик, 2009; О.Ю. Кушнір, 2010, та інші).

Починаючи з кінця 60-х років ХХ ст. змінюється структура ендокринної патології і на перший план почала виходити така нозологія, як цукровий діабет. На початку 70-х років в області нараховувалося близько трьох тисяч хворих на цукровий діабет, поширеність цього захворювання становила 400 на 100 тис. населення.

Дослідження науковців Буковинського державного медичного університету останніх років спрямовані на вивчення механізмів розвитку, клінічно-діагностичних особливостей цукрового діабету та його ускладнень, розробку нових методів лікування та профілактики цього захворювання, а також коморбідних станів. Клінічні та експериментальні

Відповідальні за викладання ендокринології у Чернівецькому медичному інституті (зліва направо): доцент Бенціон Борисович Роднянський (1948–1968 рр.), професор Петро Миколайович Боднар (1968–1973 рр.), доцент Петро Мефодійович Ляшук (1973–1995 рр.), доцент Віталій Антонович Маслянко (1995–2009 рр.)

наукові роботи присвячені цукровому діабету і змінам з боку серцево-судинної системи (Т.Я. Чурсіна, 1995; О.В. Каушанська, 2002; Ш. Ахмед, 2007; О.А. Петринич, 2010; К.О. Міхалев, 2011; І.Б. Горбатюк, 2013; Е.І. Шоріков, 2013), органів дихання (Я.М. Телекі, 2010; В.М. Давидова, 2012), травлення (Р.П. Ляшук, 2005; А.А. Маковійчук, 2007; О.С. Хухліна, 2006; О.Ю. Оліник, 2008; Ж.А. Нечіпай, 2010; Ю.Ф. Марчук, 2012), діабетичній нефропатії (М.С. Акентьєва, 2013; М.І. Грицюк, 2013), неврологічним порушенням (І.І. Білоус, 2004; Н.В. Пашковська, 2010; О.В. Ткачук, 2011; О.В. Бесединська, 2013; І.А. Зорій, 2013; В.П. Гавалешко, 2013; А.А. Галагдіна, 2013; Т.П. Савчук, 2013) та синдрому діабетичної стопи (С.О. Боровкова, 2002; О.Б. Колотило, 2008; С.Ю. Каратаєва, 2010). Клінічні наукові дослідження у цьому напрямі очолюють професори С.В. Білецький, О.І. Волошин, Л.О. Зуб, А.Г. Іфтодій, Н.В. Пашковська, В.П. Польовий, В.К. Тащук, О.І. Федів, О.С. Хухліна, експериментальні — професори Т.М. Бойчук, С.С. Ткачук, В.П. Пішак.

Проводяться потужні дослідження щодо вивчення різних аспектів метаболічного синдрому (І.Ю. Корнійчук, 2011; В.В. Шевчук, 2011; І.Б. Горбатюк, 2013; А.А. Соколенко, 2013; Т.С. Булик, 2013; О.М. Гінгуляк, 2013; О.В. Танас, 2013; О.Б. Майковська, 2013; Н.О. Абрамова, 2013; Н.В. Швець, 2013; Г.Я. Ступницька, 2013).

У зв'язку зі зростанням поширеності йоддефіцитних захворювань внаслідок послаблення впродовж тривалого періоду уваги до цієї важливої медико-соціальної проблеми вченими університету останніми роками активізувалася робота з вивчення тиреопатій у Карпатському регіоні. Наукові розробки присвячені вивченню механізмів розвитку, клінічно-діагностичних особливостей, лікуванню та профілактиці тиреопатій, що перебігають на тлі інших патологічних станів, зокрема змін з боку серцево-судинної системи (В.М. Гаврилук, 2004); органів дихання (Л.Д. Тодоріко, 2010), травлення (А.А. Ілюшина, 2004; Т.В. Рева, 2012; К.А. Чим-

пой, 2012; І.І. Полянська, 2013), нирок (М.Д. Перепелюк, 1993; Н.В. Кривич, 1998; О.А. Оленович, 2004; А.А. Ходоровська, 2006); опорно-рухового апарату (Л.Д. Борейко, 2002; Л.О. Волошина, 2013), дерматологічних (О.І. Денисенко, 2006; Т.П. Височанська, 2010; Ю.П. Карвацька, 2013), гематологічних (В.М. Ходоровський, 2006), гінекологічних захворювань (Л.В. Попович, 2002; А.Д. Вітюк, 2003; Ю.В. Цисар, 2010), порушень вуглеводного обміну (К.Б.Х. Лажимі, 2002; Н.О. Абрамова, 2013) тощо. Також здійснені епідеміологічні дослідження (Н.В. Кроха, 2001; Л.В. Попович, 2002; А.В. Вацеба, 2004; В.М. Гаврилук, 2004) та розроблені нові підходи до хірургічного лікування різних форм зоба (М.І. Шеремет, 2005; Я.В. Гирла, 2012). Наукові дослідження в цьому напрямі очолюють професори О.І. Денисенко, В.І. Паньків, Н.В. Пашковська, І.Ю. Полянський, Л.Д. Тодоріко, О.І. Федів.

Підготовкою представників Чернівецької плеяди ендокринологів у певні періоди займалися доценти кафедри факультетської терапії Б.Б. Роднянський (1948–1968 рр.), П.М. Боднар (1968–1973 рр.) і П.М. Ляшук (з 1973 р.).

З 1 вересня 1977 року створено курс ендокринології, який очолювали кандидати медичних наук, доценти П.М. Ляшук (1977–1995 рр.), В.А. Маслянко (1995–2009 рр.), д.м.н. Н.В. Пашковська (2009–2010 рр.). У певні періоди на курсі ендокринології викладали професори В.І. Паньків та Є.В. Лучицький.

З 1998 по 2006 р. на кафедрі клінічної імунології, алергології та ендокринології працював доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України В.І. Паньків, під керівництвом якого була створена наукова школа ендокринологів і підготовлено 7 кандидатів медичних наук. Ним було розроблено методологію та організовано скринінг населення з метою раннього виявлення цукрового діабету та іншої ендокринної патології, проведено експедиції лікарів Чернівецької та Івано-Франківської областей із метою діагностики та лікування йодде-

фіцитних захворювань у найвіддаленіші куточки Карпатського регіону. У 2005 році на конкурсній основі В.І. Паньківа було призначено головним спеціалістом з ендокринології МОЗ України. З великим успіхом під егідою Буковинського державного медичного університету у березні 2006 році в Коломії була проведена Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена проблемі йододефіцитних захворювань.

За керівництва доцента Б.Б. Роднянського обласна зобна станція провела значну роботу щодо раннього виявлення зоба на Буковині та йодної профілактики серед населення. Видана ним монографія «Эндемический зоб на Буковине» (1968) слугувала клінічним керівництвом для багатьох поколінь ендокринологів.

Петро Миколайович Боднар викладав клінічну ендокринологію на посаді доцента кафедри факультетської терапії ЧМІ впродовж 5 років. Нині Петро Миколайович — доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри ендокринології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, заслужений діяч науки і техніки України. За участю професора П.М. Боднара видано 8 підручників, 5 з них — за його ініціативою та редакцією.

Вагомий внесок в ендокринологічну науку та практику Чернівецької області зробив доцент Петро

Мефодійович Ляшук, який за 50 років опублікував понад 450 наукових робіт.

Доцент Віталій Антонович Маслянюк очолював курс ендокринології впродовж 14 років. Автор 143 наукових та навчально-методичних праць, у тому числі 6 монографій та 8 навчальних посібників. Навчальний посібник Віталія Антоновича «Фітотерапія при ендокринних захворюваннях» користується популярністю не тільки серед фахівців різного профілю, а й серед пацієнтів.

У 1963 році започаткована обласна асоціація ендокринологів, яку очолювали професори Я.Д. Кіршенблат, Г.І. Ходоровський, доценти Б.Б. Роднянський, П.М. Боднар, П.М. Ляшук.

У 1996 році курс ендокринології підпорядкований створеній роком раніше кафедрі клінічної імунології та алергології, завідувачем якої був призначений професор І.Й. Сидорчук. Кафедра проіснувала до 2007 року, а потім була ліквідована як самостійний структурний підрозділ.

У зв'язку з навчально-методичною, науковою та клінічною перспективністю розвитку спеціальностей «ендокринологія», «клінічна імунологія», «алергологія», що зумовлена значним поширенням ендокрино- та імунопатій, соціальною значущістю цих захворювань, наказом ректора БДМУ з 1 вересня 2011 року створено кафедру клінічної імунології,

Співробітники курсу ендокринології П.М. Ляшук та В.А. Маслянюк під час проведення практичних занять з ендокринології, консультацій та клінічних обходів (1974–1980 рр.)

Співробітники кафедри клінічної імунології, алергології та ендокринології (1999 рік)

Співробітники кафедри клінічної імунології, алергології та ендокринології (2011 рік)

Колектив Чернівецького обласного ендокринологічного диспансеру (1979 рік)

Колектив лікарів Чернівецького обласного ендокринологічного центру разом із співробітниками кафедри клінічної імунології, алергології та ендокринології БДМУ, 2011 рік

алергології та ендокринології під керівництвом професора Н.В. Пашковської, яка на сьогодні очолює колектив у складі 11 викладачів (із них 3 доктори та 7 кандидатів наук) та 5 представників допоміжного персоналу.

Співробітниками кафедри опубліковано 31 монографію, 22 навчальних посібники, розроблено та впроваджено в практику понад 80 методів діагностики та лікування, отримано 24 патенти на винаходи.

Кафедра неодноразово була організатором Всеукраїнських студентських олімпіад з ендокринології, клінічної імунології та алергології (Чернівці, 2004, 2005, 2006).

Як вже зазначалося, ендокринологічну допомогу в Чернівецькій області як організовану службу започатковано у 1948 році, коли було засновано зобну станцію, що незабаром отримує права зобної амбулаторії. Уже через рік амбулаторія набула офіційного статусу диспансеру, який розпочав організаційно-методичну роботу та контроль за діяльністю всієї лікувальної мережі області щодо профілактики та лікування захворювань ендокринної системи. У 1952 році стаціонар, що діяв при диспансері, розширюється з 25 до 50 ліжок.

У зв'язку зі зростанням захворюваності населення Буковини на цукровий діабет виявлення та ліку-

вання цієї патології стало ще одним важливим напрямом діяльності ендокринологічного диспансеру. Ще у 1994 році диспансером при активному сприянні обласного управління охорони здоров'я розроблено комплексну програму, спрямовану насамперед на раннє виявлення та контроль за діабетом, профілактику його ускладнень.

Головними лікарями ендокринологічного центру свого часу були: Х.Ш. Штерн (1948–1952 рр.), Є.А. Шнир'ова (1952–1964 рр.), Л.І. Брюховецька (1964–1978 рр.), О.К. Руснак (1978–2008 рр.), з 2009 року — М.О. Леонова.

У 2009 році диспансер реорганізовано в обласний ендокринологічний центр, при якому розгорнуто стаціонар на 75 ліжок (із них 25 — денний стаціонар). У результаті проведеної реорганізації поліклінічного відділення створені кабінети профілактики та лікування ускладнень цукрового діабету (кабінети невролога, діабетичної стопи, діабетичної ретинопатії, репродуктивної ендокринології), кабінет психолога, а також кабінет самоконтролю в лікуванні діабету.

В ендокринологічному центрі хворих обслуговують 26 лікарів (з-поміж них 15 — ендокринологи). Створена мережа ендокринологічних кабінетів у Чернівцях та районних центрах.

Щорічно у стаціонарі оздоровлюються майже 2000 хворих і понад 25 тисяч відвідують поліклінічне відділення. Станом на 01.01.2013 року в Чернівецькій області зареєстровано 34,5 тис. хворих на цукровий діабет, з них вперше виявлений — у 3200. Поширеність становить 3,4 %. Вузловий зоб — найбільш поширена патологія щитоподібної залози. Захворюваність серед населення Чернівецької області за три останніх роки збільшилась у 1,5 раза.

На базі ендокринологічного центру функціонує регіональний реєстр хворих на цукровий

**Чернівецький обласний
ендокринологічний
центр**

діабет. ВООЗ рекомендувала відзначати щорічно 14 листопада як Міжнародний день боротьби з цукровим діабетом. Зазвичай у цей день підводяться певні підсумки виконаної роботи стосовно реалізації Державної цільової програми «Цукровий діабет» на 2009–2013 рр. Кафедрою спільно зі співробітниками центру та представниками Чернівецького міського управління охорони здоров'я проводяться акції «Об'єднаймося у боротьбі з діабетом».

Цього року Чернівецькому обласному ендокринологічному центру виповнюється 65 років. Ми з оптимізмом дивимося в майбутнє. Спільними зусиллями науковців та представників практичної охорони здоров'я намагатимемося і в подальшому покращувати роботу з профілактики, своєчасного виявлення та лікування ендокринопатій серед населення нашого краю.

Отримано 20.09.13 □